

האיגוד הישראלי לשחמט

ועדת החוקה והשיפוט

פרוטוקול ישיבת הוועדה מיום 24 בינואר 2021

שנערכה באמצעות ZOOM

השתתפו: חברי הוועדה: אלמוג בורשטיין (יו"ר), ד"ר שלמה קנדלשיין, מלכיאל פרץ, רם סופר ואמי קיזר, וכן שאול ויינשטיין, הסמנכ"ל המקצועי של האיגוד.

1. אישור דרגות שיפוט חדשות

אושרה בקשתו של איתי סורין לדרגת שופט מוסמך. נדחתה בקשתו של נימי כספי לדרגת שופט לאומי ועליו להשיג "ציון" נוסף להשלמה כשופט בתחרות מלאה.

בקשות לדרגת שופט מוסמך ושופט לאומי, המאושרות ע"י הוועדה מפורסמות באתר האיגוד <https://www.chess.org.il/ContentPages/ContentPage.aspx?Id=3557> ובהעדר ערעורים, הדרגות נכנסות לתוקף שבועיים לאחר הפרסום. בעקבות הדיון בכמה מהבקשות הועלו כמה הצעות להכנסת תיקונים לכללי מינוי ודירוג שופטים, כגון:

- א. הוספת דרישה של פז"מ (פרק זמן מינימלי) של שנה בין מועד קבלת דרגת שופט מוסמך לקבלת דרגת שופט לאומי.
 - ב. קביעת מספר מינימלי של שחקנים ו/או סיבובים בתחרות וכן מספר מינימלי של סיבובים שבהם צריך השופט (או עוזר השופט) להיות נוכח כדי שהתחרות תוכר לו לצורך "ציון".
 - ג. הוספת תחרות בקצב מלא (כגון 90 דקות לשחקן + 30 שניות למסע) לדרישות מעוזר שופט המבקש לקבל דרגת שופט מוסמך.
- הצעות אלה (ונוספות, אם יהיו) יובאו לדיון בישיבה הבאה.

2. דיון אקדמי באירוע שיפוטי ממוקדמות אליפות ישראל לנוער

באחד מבתי המוקדמות לאליפות ישראל לנוער שהתקיימו בחנוכה אירע האירוע הבא: שחקן, שנותרו לו 4 דקות בלבד, שאל את **עוזר השופט**, בעת ששעון יריבו (שלו היו 7 דקות) פועל, האם מותר לו להפסיק לרשום מסעים. עוזר השופט עצר את השעון ויצא החוצה כדי להתיעץ עם השופט הראשי מה לעשות. בתום התייעצות/ויכוח של כמה דקות (שבו השתתף גם אביו של השחקן) החליט השופט הראשי לתת אזהרה לשחקן, והמשחק נמשך. המשחק הסתיים בהפסדו של השחקן. בדיעבד התברר שהשופט הראשי הוא מדריכו של היריב. אביו של השחקן הגיש ערעור בטענה שהפסקת המשחק על ידי עוזר השופט הוציאה את בנו מהריכוז והיא זו שגרמה להפסדו. בערעור ביקש האב: א. להמליץ על העלאת בנו לגמר. ב. להפיק לקחים מהאירוע.

הוועדה החליטה להעביר את בקשה א' להחלטת ועדת הנוער, וקיימה דיון אקדמי, שאלה תוצאותיו:

- א. סעיף 11.9 מתיר לשחקן לבקש מהשופט (אך לא מעוזר השופט או מאדם אחר כלשהו!) הסבר על נקודות מסוימות בחוקת השחמט, אבל כמובן שהוא צריך לעשות זאת מבלי להפריע ליריבו.
- ב. תפקידי **השופט** מפורטים בסעיף 12 של חוקת השחמט.

- ג. **עוזר שופט**, כשמו כן הוא, תפקידו לעזור לשופט, הוא אמור לעזור לשופט לוודא שחוקת השחמט נשמרת. לדוגמה, אם הוא מבחין בעבירה על חוק נגעת-נסעת או במסע בלתי חוקי עליו להפנות את תשומת לב השופט לכך.
- ד. **עוזר שופט אינו יכול לקבל החלטות שיפוטיות**. עצירת שעון היא החלטה שיפוטית, שאינה בסמכותו של עוזר שופט. רק שופט או שחקן במשחק עצמו יכול לעצור שעון. אם שחקן פונה לעוזר שופט בעניין כלשהו, על האחרון לקרוא לשופט. כמובן, שאם השחקן מבקש, לדוגמה, טופס או כלי כתיבה, יכול עוזר השופט להיענות לבקשתו.
- ה. סעיף 12.4 בחוקת השחמט אומר ש"השופט יכול למנות עוזרים לצפות בקרבות, למשל כאשר מספר שחקנים דחוקים בזמן". מילת המפתח היא **לצפות** – עוזר שופט צריך לצפות במשחקים, ואם קורית איזו תקלה במשחק, עליו לדווח עליה לשופט. אל לו לעצור שעון וכמובן שאין הוא רשאי לפסוק ו/או להטיל עונשים. אגב, סעיף 12.7 מאפשר לכל אדם (לא רק לעוזר שופט) לדווח לשופט על תקלה שבה הבחין.
- ו. מכל האמור לעיל, עולה שבאירוע האמור צריך היה עוזר השופט לקרוא לשופט כדי שיטפל בפנייה של השחקן.
- ז. לפני תחילת התחרות, על השופט לתדרך את עוזר השופט (וגם את השחקנים) מהם תפקידיו וסמכויותיו.
- ח. בכל מקרה, לפי חוק הספורט, אדם שאין לו דרגת שיפוט בשחמט ולא קיבל את אישורו של משרד התרבות והספורט, אינו רשאי לשפוט בתחרויות שחמט, ואם שפט – כל החלטותיו בטלות ומבוטלות.
- ט. כשהמדובר בתחרות ארצית מטעם האיגוד הישראלי לשחמט יש להקפיד הקפדה יתרה על שמירתו של הקוד האתי בספורט שהאיגוד מחויב אליו. למשל, אדם לא יכול לשפוט ו/או לקבל החלטה שיפוטית במקרה שבו מעורב בן משפחתו או תלמידו/חניכו.
- י. סעיף 11.10 מאפשר לשחקן לערער על כל החלטה של השופט, אולם, תקנון התחרות צריך לקבוע מראש מהי האינסטנציה לערער – שופט בכיר יותר באותה תחרות; שופט בכיר מחוץ לתחרות או ועדת ערעורים. ועדת החוקה והשיפוט איננה מהווה באופן אוטומטי ועדת ערעורים, אלא אם כן זה מה שנקבע בתקנון התחרות.

3. סמינר מקוון מתקדם לשופטי פיד"ה

הסמינר החל בחודש שעבר בהשתתפות 14 שופטים – 3 שופטים בינלאומיים, 3 שופטי פיד"ה, 6 שופטים לאומיים ו-2 שופטים מוסמכים. חברי הוועדה הוזמנו להשתתף בתאום עם אלמוג במפגשים מהסמינר.

רשם: אלמוג בורשטיין